

Cartografia marítima

[pàg. 52 Vers una millor comprensió d'un gran tresor patrimonial de la cultura catalana / Ramon Josep Pujades i Bataller] [pàg. 62 L'Institut Cartogràfic de Catalunya i la seva Cartoteca / Carme Montaner García] [pàg. 72 Un estudi de la tècnica pictòrica sobre pergamí en un portolà del segle XVI / Carme Ramells Cabrerres] [pàg. 82 La cartografia nàutica àrab en el context mediterrani (c. 1300-1600). Un projecte en marxa / Mercè Comes] [pàg. 94 La col·lecció cartogràfica del Museu Marítim de Barcelona / Olga López]

El fet que el Museu Marítim de Barcelona conservi una important col·lecció de cartografia marítima antiga fa que la nostra institució sigui especialment sensible sobre aquesta matèria.

La carta nàutica, sigui manuscrita o bé impresa (almenys en les versions més antigues dels segles XVIII i XIX), té un valor múltiple. Representa un document que és un testimoni d'una època concreta i d'una activitat com la navegació. És també una mostra del grau de coneixement geogràfic i científic d'una societat i d'un moment determinats. Té sovint un valor estètic que no es pot obviar i és un recurs d'un gran interès per a l'investigador.

La carta nàutica pot ser objecte d'estudi en diferents àmbits de la recerca, com ara el coneixement de la costa i

dels ports i les poblacions, de la toponímia, dels cartògrafs i les escoles de cartògrafs, de les institucions oficials promotores de les exploracions i els aixecaments cartogràfics, de l'evolució de la costa i el paisatge, etc.

En el dossier presentem algunes aportacions que tenen com a teló de fons la cartografia antiga, però que són totes força diferents. Es tracta de fer-nos una idea no de la història de la cartografia, sinó del que suposen l'estudi i

la conservació de les cartes. D'una banda, la conservació de grans col·leccions, com ara la del mateix MMB o la de la Unitat de Cartoteca de l'Institut Cartogràfic de Catalunya. De l'altra, la problemàtica entorn de la conservació i la restauració de materials enormement fràgils, presentada des de l'experiència. També volíem fer una ullada a la cartografia àrab com a cara d'una moneda que no pot ser estudiada parcialment sense caure en tòpics i errors que sovint es mantenen durant dècades. I, finalment, una reflexió sobre l'estudi de la cartografia, els seus límits i els seus perills.

Esperem que aquestes aportacions fetes des d'un coneixement profund del tema i des de l'experiència directa siguin de l'interès dels lectors.